

STIDSHOLT UNGDOMSSKOLE
1968

STIDSHOLT
UNGDOMSSKOLES
AARSSKRIFT

1968

UDGIVET AF
UNGDOMSSKOLENS
ELEVFORENING

FREDERIKSHAVN
EKSPRES-TRYKKERIET

1968

INDHOLD

Et vågelys	Niels Porsborg
En »skoledag« på Mallorca	Marie Risegaard Jakobsen
Menneskerettighedsåret 1968	Karen Søndergaard
Ad barndomsstier	Hans Jakobsen
Året, der svandt	Hans Jakobsen
Lykken er ikke	Jeppe Buhrkall
En moders ønske for sin datter	Magda Pedersen
Elevmødet	Juel Højbjerg
Korte hilsener	
Meddelelser	
Elevfortegnelse	
Regnskab	

Et vågelys

I Jakob Knudsens kendte aftensang: Tunge, mørke natteskyer, står der i et af versene: Hist kun bag et vinve mat vaagelys der brænder.

Digteren siger, at sangen blev til en aften, da han kom kørende på vej til sit hjem.

Der var ensomt på vejen og ensomt og mørkt i hans eget sind, som så ofte før sad han plaget af tunge tanker, der kun passede altfor godt til efterårsaftensens grå og mørke skyer.

Så er det, han opdager et svagt lys, der skinner i mørket.

Det giver hans tanker retning, for derinde brænder bag den lille rude et vågelys.

Måske ligger der et sygt menneske og stirrer som digteren selv ud i ensomheden, – ud i mørket.

Det er, som lyset bringer ham en hilsen, fordi det har forbindelse med så meget i hans eget sind.

Hvad ærinde digteren har haft, ved vi ikke, muligvis har han, der var præst, været ude for at prøve at tænde lys for en anden syg, – men ét ved vi, at på denne aftentur, som på så mange andre, brændte lyset svagt i hans eget sind.

Sådan er det gået mange både før og efter Jakob Knudsens tid, at de har følt ensomheden, følt sig truet af de mørke dage, – følt, at der var i grunden så lidt ved det hele.

Så er det, vi har brug for vågelyset, for hvad der end sker, må det ikke gå ud.

Som kristne mennesker kender vi også til både at være glade og til, at det hele forekommer os håbløst, – så er det, vi skal prøve at holde vågelyset brændende, – prøve, om der dog ikke skulle være en forbindelse mellem Gud og os.

Måske har vi oplevet fællesskabets glæde med andre, så der var lyse og festlige dage, – men så kan de tunge natteskyer pludselig være der, og så er fællesskabet væk, – for sorg og tunge tanker gør altid mennesker ensomme.

Så er det nattetimer for os, og vi ser ingen vej frem gennem mørket.

I sådanne øjeblikke har vi brug for vågelyset, – det lys, der kun skal bruges til hjælp for de syge.

Vågelys er fattigt og ikke festligt, men det betyder altid en hjælp for den, der er i mørke.

Måske er der mange idag, der slet ikke kender et vågelys, men selv om det er gammeldags, og vi synes, det er noget, vi ikke behøver at ofre ret megen opmærksomhed, så gør man alligevel klogt i ikke at se alt for sikkert på de goder, vi idag glæder os over.

Det kan godt være, vi allesammen har lys nok omkring os, og det er nok helt afgjort, at vi regner vore daglige goder for helt sikre, – men det er uklogt at glemme, at jo finere og mere koncentreret vor teknik er, jo lettere er den også at lamme.

Der skal kun én bombe til at lamme det største kraftværk, der idag forsyner os med lys og varme, – – men der skal mange til at lamme de små enheder, der er spredt vidt omkring.

Derfor skal vi ikke overse vågelyset, – – før vi aner det, kan der komme mørke og nat for enhver af os.

Husker De skuespilleren i »En sjæl efter Døden«?

Det eneste, der blev forlangt af ham, var at bede Fadervor.

Han svarer forbausset: »Jamen, her er jo ingen sufflør«.

Han havde glemt vågelyset, – – det simple og enkle, som han altid kunne få en anden til at hjælpe sig med, fordi han selv havde større opgaver end den slags ligegyldige ting.

Mon ikke der er mange idag, der, når det drejer sig om den kristne tro, har glemt vågelyset, fordi de mente, at de simple og enkle ting ikke bare var forældede, men også helt unyttige.

Det er dem, stykket her gælder, for vær sikker på, at før eller siden kommer der mørke og ensomhed i dit sind, – – enhver af os skal nok komme til at opleve, at vor sikkerhed er væk, og vor teknik og udveksling gælder for nul. Så er det afgørende, om vi som Jakob Knudsen kan folde vore hænder og bede Gud om at være os nær.

Måske huskede vi ikke så meget, – – måske var vi usikre, men blot vi havde værnet vågelyset, var der ikke andet, der skulle til.

Fra Guds side er alt, som det skal være, det har han selv sagt i vor dåb, for os gælder det om, at vågelyset kan hjælpe os til at se, når nat-ten engang kommer.

Hjælper vågelyset os til for alvor at se Guds gave, da vil vi også opleve engang, at lyset sejrer.

Niels Porsborg.

En »skoledag« på Mallorca

Pater Pedro

Dette er ikke en orientering om spansk skolevæsen, den drejer sig ikke om skolestruktur, disciplinkrise eller om studenterdemonstrationer. – Det drejer sig om et møde med to mennesker, som gør noget for andre, som bruger deres evner, deres tid og deres bedste egenskaber til gavn for de mennesker, de har valgt at leve iblandt.

At lande på Mallorca i februar måned, efter få timer i forvejen at have stået og rystet i sne og kulde i

Kastrup lufthavn, er at opleve eventyret. Min søster og jeg oplevede det første gang i vinteren 1964.

Seks og en halv million blomstrende mandeltræer, palmer, pinjetræer, mimoser, modne appelsiner og citroner, strålende solskin og flere gange daglig bad i Middelhavet.

Med Tjæreborgpræstens turistbus kører vi en formiddag igennem dette vidunderlige landskab, igennem langstrakte plantager vekslende mellem mandeltræer, oliventræer, johannesbrødræer og med frodig underkultur af bl. a. hestebønner. Plantagerne er indhegnede med stensætninger, mange steder dækkede af store, blomstrende kaktus.

Bjergene, vi kører igennem, er terrassedyrkede, og man undres over det mægtige arbejde, det må have været at få alle de sten slæbt sammen og bygget så sikkert op etage efter etage. Det var araberne, som regerede på Mallorca fra begyndelsen af det 9. til det 13. århundrede, der lærte de indfødte, hvordan man bygger terrasser, så vandet ikke kan skylle den frugtbare røde lerjord væk ved regnskyl eller overrisling.

Vejen snor sig mellem bjergene med mange hårnålesving, og bestændig lyder det åh, uh og neej fra passagererne i bussen, indtil man har bestemt sig til at lade stå til og stole på Pepe og hans bremses.

Vi standser oppe i bjergene i en lille landsby, der bærer det bibelske navn Gallilæa. Her bliver vi modtaget af en lille mand i lang sort præstekjole, en mand med milde øjne og smilende ansigt, Pater Pedro. Han er ikke alene pater (fader), fordi han er katolsk præst, men han er faktisk som en far for hele det lille landsbysamfund.

Pater Pedro byder turisterne velkommen og indbyder os til at se hans skole, for han er nemlig også lærer, og skolen er bygget sammen med den lille gamle kirke. Børnene har fri, måske i anledning af turistbesøget, men nogle af dem holder dog til på kirkepladsen, både for at se på de fremmede og for at være i nærheden af Pater Pedro, og de mindste vil nu gerne holde ham i hånden hele tiden, hvis han har tid.

Skolen består af én skolestue, og den er meget lille. På bordene, som er ryddet ind til væggene i anledning af besøget, ligger børnenes stilebøger, regnehefter o. s. v. Vi kigger nysgerrigt i dem for at se, hvad børnene kan præstere. Jeg står med et regnehefte, Antonio, 10 år. Cyllinder, trapez, procent- og rentesregning, ligninger o. s. v. svarende til 7. skoleår herhjemme. Nydelig orden og opstilling. Jeg kan ikke bare mig for at finde frem til hans engelskopgaver og konstaterer samme resultat. Pater Pedro erklærer, at Antonio ikke er en undtagelse fra de andre børn i hans alder. Da Antonio senere dukker op, får jeg lov at tage et billede.

Her i denne skolestue bliver børnene undervist. Et par gange om ugen er der aftenskole for de unge, og de ældre skal heller ikke snydes, dem holder han en slags aftenhøjskole for.

Men det skal ikke være undervisning det hele, der skal også underholdes. Når gudstjenesten om søndagen er forbi, kan man gå hen i byens biograf. Den findes på loftet over en ganske lille købmandshandel. Man kommer derop ad en trappe eller rettere en stige og sætter sig tilrette i det meget lille rum på nogle faldefærdige bænke foran et lille lærred, og så kan vi følge de spændende wild-west film. Hvem skaffer filmene hjem, og hvem er operatør? Præsten, selvfølgelig, og i fuld ornat.

Vi så også biblioteket, et meget lille rum ved siden af skolestuen, med 3000 bind, som ikke så nær alle var på spansk. F. eks. lå der på bordet mange danske bøger, bl. a. »Læs rigtigt«, »Ole Bole«, børne- og

billedbøger, nyere dansk litteratur og enkelte store illustrerede værker om dansk kunst. En stor bunke breve, de fleste på engelsk, vidnede ligesom gavebøgerne om, at mange efter et besøg hos præsten i Gallilæa havde haft lyst til at takke ham både for besøget og for hans indsats blandt sine bysbørn.

Fra skolestuen går man ind i sakristiet, som gemmer mange gamle minder fra svunden tid, bl. a. nogle meget gamle og fine messehagler. På væggen hænger drengenes messeskjorter til brug ved søndagsgudstjenesterne. Endelig kommer man ind i selve kirkerummet med den blå madonna over alteret. Man fortæller, at juleaften kommer alle landsbyens beboere til gudstjeneste, og de har deres æsler med sig, for æslet er et helligt dyr, så det skal også i kirke juleaften.

Efter endt rundgang i det kølige kirkerum er vi igen ude i det strålende solskin på kirkepladsen, og her møder vi nogle af byens unge piger i smukke mallorcinske folkedrafter. Præsten er forsvundet, men kommer hurtigt tilbage medførende en båndoptager. Og så giver pigerne en danseopvisning, som man sjældent har set mage til. Jeg mangler simpelthen ord til at beskrive denne dans. Smil, ynde, naturlighed, rytme og lethed, en virkelig konkurrent til den verdensberømte flamingodans med kastagnetter, som vi ser den i Palmas natklubber. Vi kunne have set på den dans i timevis, men de unge piger har jo andet at bestille end at danse. Præsten standser sin båndoptager, kommer frem på pladsen og siger med et undskyldende smil, at han vil sende en skål rundt, hvis nogen vil belønne dansen. Pengene skal bruges til undervisning, hvortil der ikke gives offentlig støtte. Vi giver med glæde.

Vor rejseleder fortalte os i bussen på hjemturen, at præsten for tiden sparede sammen til en rejse til Madrid med de unge, for at de der kunne gå på museer, kunstsamlinger, se teater og høre koncerter. For nylig havde der været et rejseselskab, og turisterne gik efter danseopvisningen hen på byens bar for at slukke deres tørst, og de unge, som var trætte og tørstige efter dansen i solskinnet, gik med og brugte skålens indhold. Den dag græd Pater Pedro.

Dette var i februar 1964, og før jeg fortæller om denne »skoledags« videre forløb, må jeg fortælle om mit sidste besøg i Gallilæa. Det var nu i efterårsferien, da frk. Søndergaard og jeg var sammen på Mallorca. Jeg havde tidligere lovet mig selv, at når jeg igen fik lejlighed til at hilse på Pater Pedro, ville jeg benytte den, og det fik jeg nu. Oplevelsen

var lige så stor som første gang. Programmet var omtrent som sidst, men der var sket noget i mellemtiden: Præsten havde udvidet og fået bygget en biografstal i forbindelse med kirken og skolen. Det var heller ikke uden stolthed, han viste den frem. Et stort lyst rum med stolerækker og et kæmpelærred. Præsten vælger og viser filmene, og han nøjes ikke med wild-west, også moderne film går over lærredet. Men han har en god saks, siges der, med andre ord, han er filmscensor, klipper »skadelige« afsnit fra og sætter dem til igen, inden han returnerer dem.

Denne gang dansede pigerne i biografstalen, og det var rart både for dem og tilskuerne, at det ikke var ude i solvarmen. Forøvrigt havde han også indrettet bar, hvor han selv serverede.

Også denne gang samledes vi i kirken, hvor præsten glædede os med en hel lille orgelkoncert. Jeg spurgte, hvem der ellers spillede til gudstjeneste. Jo, det gjorde da en af skoledrengene. Pater Pedro er nemlig også musiklærer, og nu var den 13-årige dreng nået så vidt, at han var kirkens organist, og forøvrigt var han begyndt at gå på musikkonservatoriet i Palma.

Vi tog afsked med Pater Pedro som med en gammel ven.

Han er et godt eksempel på, hvad et enkelt menneske kan betyde for andre. Han kan stå som et forbillede for andre, der står i et frit skole- og ungdomsarbejde. Der var en egen stemning i bussen på vejen hjem til Palma.

Så vender jeg tilbage til min skoledag 1964.

Opfyldt af formiddagens indtryk besluttede min søster og jeg os til at gå over på Hotel Villa Rio og opsøge lederen af den danske højskole på Mallorca, fru Kirsten Lauritzen. Vi vidste, at hun ikke gerne lod sig forstyrre af uvedkommende, og spurgte forsigtigt i receptionen, om det var muligt at få en samtale med fru. Måske har det gjort indtryk, at det var en slags kollega, der bad om foretræde, for vi fik at vide, at vi kunne komme igen om en time, så ville fru Lauritzen komme ned og tale med os.

Herhjemme har det mange år været kendt, hvordan den rige skibsreders frue brugte sin tid og sine penge til at tage sig af ældre og ensomme mennesker, samle dem i sin store villa i Hellerup og lyse op for dem i deres grå hverdag. Vi havde også hørt om det ubehag, det havde vakt hos hendes fine naboer at se disse mennesker færdes i kvarteret.

Det lys, hun tændte for andre, kastede irriterende skygger i villakvarteret. Hun burde fordrives. – Dansk form for apartheid. –

Rektor Hartvig Møllers datter ville efterleve sin fars livssyn. Fra sin barndom og ungdom havde hun ønsket at være med i det, han kaldte »fremtidsarméen, der skulle prøve at redde vort gamle Europa«. Hun havde oplevet, som hun et sted har udtrykt det, at freden og friheden, vi fik efter krigens slutning, ikke bragte den lykke, vi håbede på, at selv om Danmark blev en velfærdsstat, blev det ikke et lykkeland, at selv om der er få, som sulter og fryser, er der mange, der lider, fordi de føler sig ensomme og overflødige og ikke kan finde nogen mening med livet.

I sit ægteskab med skibsreder Knud Lauritzen har hun været inspirationskilde og medarbejder i hans avancerede arbejde blandt ungdommen. Nu følte hun det som sin opgave at gøre noget på sin specielle måde for ældre. Hendes barndomshjem var stort, hendes skibsrederhjem endnu større, og dog havde hun altid leget med tanken om at bo i et lille hjem. Nu har hun gjort skridtet fuldt ud og bor året rundt i et værelse på Hotel Villa Rio. Men hendes kampånd har ikke forladt hende.

Og nu sad vi så foran en grånet kvinde med et noget lukket og lidt træt udtryk i sit ansigt.

Vi bad hende fortælle lidt om hendes arbejde her. Efterhånden som hun fortalte, blev ansigtet og især øjnene levende.

Hun havde i mange år, da hun arbejdede blandt ældre mennesker hjemme i Danmark, set det som noget virkeligt tiltrængt, at der blev oprettet højskoler for ældre. Selv havde hun planer om at bygge en sådan højskole på sin ejendom Storedam i Nordsjælland, men det tager sin tid at få formaliteterne i orden. Hun siger selv: »Et højskoleophold kan betyde nye interesser, nye venner og nyt mod på livet, og det kan også inspirere, vise vej og hjælpe alle dem, der har evner og lyst til at gøre en indsats – stor eller lille – for andre«.

Hun fortæller os, hvordan hun på sin måde holder højskole på Villa Hotel Rio, som hun lejer i januar og februar måned.

Kurset varer syv uger, og eleverne skal have nået pensionsalderen, op- efter er der ingen aldersgrænse. Der kan deltage 40, men der er tit et par hundrede forespørgsler, så det kan være vanskeligt at udvælge de 40.

Opholdet er først og fremmest *ikke* for dem, som vil på rekreation, ferie eller selskabsrejse – eller måske bare væk fra den danske vinter.

Man må være forberedt på at tage aktivt del i undervisningen. Foredragene i verdenshistorie, litteratur og kunstforståelse er obligatoriske. Desuden er der valgfri fag som psykologi, spansk, engelsk, formning (mest tegning) og gymnastik. Har man valgt sine fag, er der ingen mulighed for at pjække og sige »det interesserer mig alligevel ikke«. I parentes bemærket: Jeg har hørt om en ældre herre, som hellere ville hygge sig, end han ville deltage i det gruppearbejde, han havde meldt sig til. Han blev simpelthen »bortvist fra skolen« og måtte flytte til et andet hotel. På forhånd må man regne med en gang i løbet af de syv uger at fortælle om en bog, man har læst. Det kræver her – som andre steder – anstrengelse at være højskoleelev.

Vi takker fru Lauritzen for samtalen og ser hende gå op ad trappen til sit værelse. Så går vi hen til baren og får en kop kaffe, som vi anbringer os med i en sofa i passende nærhed af nogle damer, som godt kunne se ud til at være elever. Vi kommer hurtigt i snak med dem. Og sikken en begejstring. Ingen er som Kirsten! Intet er som at være på højskole! Ingen højskolepige på 18 år siden århundredskiftet kunne være mere begejstret. Deres tilværelse havde fået helt nye perspektiver. Kirsten giver champagne til alle, når én af os har fødselsdag. Kirsten arrangerer udflugter. Kirsten trækker i indianerdragt, når vi har fastelavnsfest. Kirsten sætter os til at lave gymnastik på det flade tag til undren og fornøjelse for hele bydelen. Og vi er allesammen dus, skal vi ikke også være det? Vi kommer op og besøger jer på hotel Madrid og hører noget om jeres skole i Vendsyssel. Livet er dejligt!

Sådan ender vor skoledag på Mallorca.

Det er blevet mørkt. Vi står ude på balkonen i den lune vinteraften og ser ud over Palmabugten, hvor byen med tusinder af lys, blå, gule, røde og grønne, spejler sig i det stille vand. Over lysene hæver sig i projektørlys den store katedral.

Marie Risegaard Jakobsen.

Menneskerettighedsåret 1968

Hvor som helst mennesker lever i samfund med hinanden, findes der love og vedtægter, skrevne og uskrevne, som alle må indrette sig efter. Det gælder i de store samfund, og det gælder i hjemmene. De enkelte familiemedlemmer ved udmærket, hvad der er deres rettigheder, og hvad der er deres pligter, og så længe alle i hjemmet retter sig efter dem, bliver tilværelsen harmonisk og uden frygt. Men vi ved også, at forholdene hurtigt kan ændre sig. Det kan være på grund af sygdom eller arbejdsløshed, men det kan også være på grund af alvorlige uoverensstemmelser, der kan føre til skilsmisse mellem ægtefællerne og til angst og utryghed for børnene.

Også mellem forskellige samfundsgrupper og lande imellem kan der opstå splid og uoverensstemmelser, der kan føre til krig, terror og ødelæggelse. Sådan er vilkårene i dag og sådan har de været gennem årtusinder. Kampen for menneskets frihed og rettigheder har været ført, lige så længe mennesker har levet sammen i ordnede samfund.

Nogle af de allerældste lovsamlinger, vi har kendskab til, stammer fra sumererne, der levede i Asien for 4.000 år siden. Den navnkundige konge af Babylon, Hammurabi, lod dem indridse i en diorit-søjle, og de afspejler love og retssædvaner, der går tilbage til ældre sumeriske tider. Det er værd at lægge mærke til, at sætningen: »Alle er lige for loven«, allerede var formuleret på den tid.

Deres folkeforsamlinger synes at have fungeret både som lovgivende forsamlinger og som domstole, omtrent som de første britiske parlamenter.

Middelalderens vigtigste menneskerettighedserklæring er sikkert det store engelske frihedsbrev, Magna Charta, der fik afgørende betydning for den engelske forfatningsudvikling og det konstitutionelle og politiske selvstyre i England.

I det 18. århundrede kom der to meget vigtige dokumenter: den nordamerikanske uafhængighedserklæring i 1776 og den franske menneskerettighedserklæring af 1789.

Et af punkterne i den franske erklæring lyder sådan: »Vi anser disse sandheder for selvindlysende: at alle mennesker er skabt lige og ud-

rustet med visse umistelige rettigheder, at blandt dem er liv, frihed og stræben efter lykke«.

I den franske erklæring om menneske- og borgerrettighederne var hovedpunkterne kravet om afskaffelse af alle adelens forrettigheder og bøndernes frigørelse. Denne erklæring fik stor betydning for det franske folk, og den kom til at spille en stor rolle i det 19. århundredes politiske, sociale og økonomiske kampe. Den kom tillige til at danne mønster for en række landes forfatninger og grundlove ikke blot i Europa, men verden over.

Den 24. oktober 1945 blev De Forenede Nationers Pagt vedtaget ved en konference i San Francisco. Indledningen til pagten lyder således:

*Vi De Forenede Nationers folk besluttede på ...
at frelse kommende generationer fra krigens svøbe, som to gange i
vor levetid har bragt usigelige lidelser over menneskeheden,
at bekræfte troen på nye fundamentale menneskerettigheder, på men-
nesheds personlige værdighed og værd, på mænds og kvinders såvel
som store og små nationers lige rettigheder,
at skabe vilkår, hvorunder retfærdighed og respekt for de forpligtelser,
der opstår ved traktater og andre kilder til mellemfolkelig ret, kan
opretholdes og
at fremme sociale fremskridt og højne levevilkårene under større fri-
hed,
har bestemt at forene vore bestræbelser for at nå disse mål.*

For nærmere at gøre rede for, hvad man forstår ved »fundamentale menneskerettigheder«, blev der nedsat en kommission af 18 medlemstater under Det Økonomiske og Sociale Råd, (ECOSOC) der skulle udarbejde det internationale forslag til en menneskerettighedserklæring.

Mrs. Eleanor Roosevelt blev valgt til formand for kommissionen, og efter to års arbejde med opgaven kunne hun forelægge teksten til Verdenserklæringen om Menneskerettighederne for FNs generalforsamling i Paris.

Efter en grundig gennemgang af forslaget blev erklæringen enstemmig vedtaget den 10. december 1948.

Erklæringen består af en indledning og 30 artikler, hvoraf de to første omfatter selve menneskerettighedserklæringen og lyder således:

Artikel 1. Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder. De er udstyret med fornuft og samvittighed, og de bør handle mod hverandre i en broderskabsånd.

Artikel 2. Enhver har krav på alle de rettigheder og friheder, som nævnes i denne erklæring, uden forskelsbehandling af nogen art, f. eks. på grund af race, farve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social oprindelse, formueforhold, fødsel eller anden samfundsmæssig stilling.

Der skal heller ikke gøres nogen forskel på grund af det lands eller områdes jurisdiktionsforhold eller politiske eller internationale stilling, til hvilket en person hører, hvadenten dette område er uafhængigt, under formynderskab eller er et ikke selvstyrende område, eller dets suverænitet på anden måde er begrænset.

Artiklerne 3–21 handler om de personlige, borgerlige og politiske rettigheder, som længe har været anerkendt i love og forfatninger i en række lande verden over. Her skal blot nævnes den første, hvori det kort og godt hedder, at »enhver har ret til liv, frihed og personlig sikkerhed«.

De følgende artikler omhandler de kulturelle, sociale og økonomiske rettigheder og pligter, om ret til social tryghed og ret til arbejde og til beskyttelse mod arbejdsløshed. Om undervisningen hedder det, at den skal tage sigte på den menneskelige personligheds fulde udvikling, og den skal fremme forståelse, tolerance og venskab mellem alle nationer og fremme FNs arbejde for fredens bevarelse.

Den 10. december er det 20 år siden, at erklæringen blev vedtaget og derfor er 1968 udpeget som Det internationale Menneskerettighedsår.

I den anledning udtaler Generalforsamlingen, »at Verdenserklæringen om Menneskerettighederne har været et instrument af største betydning til beskyttelse af det enkelte menneskes rettigheder og fremme af fred og stabilitet« og »at yderligere fremme og udvikling af respekten for menneskerettighederne og fundamentale friheder bidrager til styrkelse af fred overalt i verden og til venskab mellem folkene«.

Erklæringen er ikke i sig selv et juridisk bindende dokument, men skal betragtes som en retningslinje for alle folk og alle nationer. Ud fra den erkendelse påbegyndte FN på et meget tidligt tidspunkt at udar-

bejde to konventioner om menneskerettighederne: en om de kulturelle, sociale og økonomiske rettigheder og en om de borgerlige og politiske rettigheder.

De to konventioner godkendtes enstemmigt af Generalforsamlingen den 16. december 1966. Når konventionerne træder i kraft, bliver de juridisk bindende for de lande, der ratificerer dem, d. v. s. godkender dem.

De forpligtelser, en stat påtager sig ved at ratificere konventionen om borgerlige og politiske friheder, skal stort set straks opfyldes. En ret som f. eks. retten til menings- og ytringsfrihed kan gennemføres straks.

Noget anderledes stiller det sig med de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder som f. eks. retten til undervisning, der kræver penge, lærere og skolebygninger, for at alle kan få gavn af dem, de skal og kan kun gennemføres gradvis.

Der følger altså forpligtelser med – også i et verdenssamfund. Når FN kræver respekt for menneskerettighederne, mener man naturligvis ikke blot, at *vore* rettigheder skal respekteres, men også, at vi skal respektere *andres* rettigheder. For, som der står i erklæringen: Enhver har pligter over for samfundet, der alene muliggør personlighedens frie og fulde udvikling.

Og så er vi igen der, hvor vi begyndte – ved os selv. Det er os, der skal virke for, at menneskerettighederne bliver opfyldt og respekteret. Det er os, der skal være med til at råde bod på de krænkelse, der allerede er sket, og lindre nøden i verden. Og det er os, der blandt *vore* nærmeste og i det samfund, vi tilhører, skal arbejde for at skabe fred og forståelse mellem mennesker og mellem nationer verden over.

Karen Søndergaard.

Ad barndomsstier

En dag i efterårsferien, nærmere bestemt den 16. oktober, sad jeg ved vinduet på Hotel »Langeland« i Rudkøbing og så ud i den silende regn. Det var koldt og blæsende. Efterårsløvet fæg gennem gyden mellem hotellet og præstegården og lagde sig på fortovet på den anden side af torvet. Så hurtigt vejret kan skifte. Dagen før strålede solen over Skanderborgsøerne, og i Dyrehaven ved »Skanderborghus« var det mild eftersommer. Dette forekom allerede at være længe siden.

Skulle jeg nu gå ind i byen, hvor der vel var lidt læ i de smalle gader, eller skulle jeg, som jeg havde bestemt, gå en rask tur til havnen og Ørstedsparken?

For øvrigt hastede det ikke, det var først på eftermiddagen, og det var ferie. Rudkøbing torv ligner vel torvet i mange andre byer, men alligevel er det, som om det har forandret sig siden min barndom på Langeland. Dengang syntes jeg, at det var en vældig plads, nu er der faktisk snævert. Måske skyldes det, at bilerne optager så stor en del af torvet, måske er det bare dette, at alting synes meget mindre, når man ser dem igen mange år senere. Husene er i hvert fald de samme som dengang.

Mit barndomshjem

Derovre, skråt til venstre, ligger Rådhuset. Een gang for mange år siden har jeg været der inde, og jeg får sikkert ikke flere ærinder der. – Session er jo for de fleste en éngangsforestilling. Til modsat side lå Harald Knudsens atelier. Der var en port med mange udhængsskabe, det var i sin tid det mest romantiske sted i Rudkøbing, der stod altid folk, mest børn og unge, der skulle se, om der var hængt nye billeder ud. Forøvrigt gjorde det ikke så meget, man ville gerne se de gamle en gang mere. Jeg har kun set Harald Knudsen optræde i rollen som fotograf én gang, det var ved en familiefest i min barndom, men som dirigent i sangforeningen så jeg ham nogle gange. Det var i Stengade skov.

Nu er »fotografens port« væk. En anden ting, jeg også søgte forgæves fra mit vindue, var en urmager- og optikerforretning, hvor min far som stor dreng købte sit lommeur, det var en søndag formiddag, da han jo ikke havde fri de søgne dage. Her har jeg engang købt briller, de er for længst borte, men fars ur har jeg endnu. Det er for det meste gemt hen, men kommer det frem og bliver trukket op, går det med en nøjagtighed som ingen andre ure her i huset.

Serveringsdamen lagde et københavnerblad hen til mig og spurgte, om det havde interesse. Selvfølgelig havde det interesse, man skal ikke forfalde til ensidighed. Det meste havde jeg nu læst i forvejen i den lokale avis, men her fangedes jeg af en bemærkning: Temperaturen på Mallorca var i går 26 grader. Så havde min kone og frk. Søndergaard det i hvert fald lunt, for de fløj til Mallorca for et par dage siden. Jeg var jo også draget mod syd, men åbenbart ikke langt nok, hvis det var varmen det gjaldt. Forøvrigt vil jeg aldrig kunne misunde nogen at være i sådan en lummervarme. Min beslutning for den næste time blev hurtigt taget. Jeg ville til Ørstedsparken. En smule støvregn og en frisk vind er sundt. Jeg nikkede til Ørsted himself undervejs. Hans statue står over for apoteket, hvor han er født.

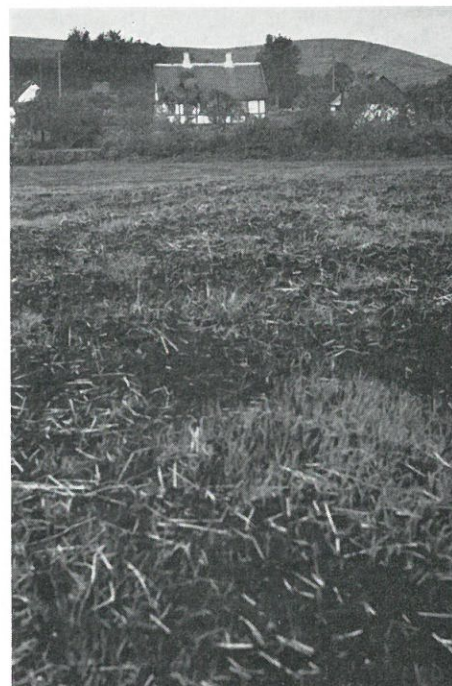
Jeg havde en aftale med fotograf Kudsk i Rudkøbing, at vi skulle mødes ved Tranekær kirke kl. 15. Han havde lovet at komme derud for at tage et par billeder til denne artikel. Jeg ville også gerne ind og hilse på min moster Mary og hendes mand, når jeg kom i nærheden, og i aften skulle jeg til Nordenbro og besøge Esther og Kaare, min søster og svoger. Godt, at man i årenes løb er blevet trænet i at nå en del på kort tid.

Fra Rudkøbing til Tranekær er 10 km, det er ikke meget, men i min

barndom var en Rudkøbingtur med ærinder sandelig ikke en lille ting. Det foregik selvfølgelig med hest og vogn, og det tog tid. Vi havde mad med, og den spiste vi i købmandsgården. Hvor var det da hjemligt når staldkarlen kom ud og bød os velkommen, hjalp med at spænde Lotte fra og talte så pænt til den. Det var næsten som at komme på familiebesøg.

Nu kørte jeg igen ad den samme vej: Simmermølle, – til venstre Kadsbølle, og ligeud Tullebølle. Ja, på Langeland har vi tal på bøllerne, der er 15, og de er så hyggelige. Hvilke andre steder i landet kan man sige det samme?

Der ligger en lille skov i nærheden af mit hjem. Jeg plejer ikke at få tid til at komme derind, når jeg er hjemme, og det fik jeg heller ikke denne gang, men den minder mig altid om den korte tid derhjemme, da jeg havde legekammerater, – det var urmagerens børn, de var tilflyttere fra København. Det var ikke så ofte, vi var sammen, skolen og andre pligter skulle jo passes, men når vi mødtes, havde vi

Her vendte far sin plov,
å, så mangen, mangen gang

det hyggeligt og morsomt, navnlig når vi kom hen i skoven og »gynge« . Hvordan den vældige gynge var blevet sat op, har jeg ingen erindring om, det var i hvert fald ikke mit værk. Vi var glade for den og skiftedes pænt til at bruge den og skubbe hinanden i gang. Far var bange for, at vi svævede for højt og var dumdristige. Urmagerbørnene mente derimod, at vi var lovlige forsigtige, navnlig jeg. Ja, sådan er det jo så forskelligt.

Mellem skoven og Tranekær By ligger en lille hyggelig samling huse. Der er 12, men så skal vi tælle de 3 nye omme på vejen med, og den nedlagte fodermesterskole skal tælles som 2. Det er nøjagtig som i min barndom, de 3 »nye« var der også dengang.

Med en enkelt undtagelse ejedes disse huse af lensgreve Ahlefeldt Laurvigen, det samme gjaldt Tranekær By.

Til vort hus hørte nogle få tønder land. Foran huset ud mod vejen var der et mægtigt kirsebærtræ. Jeg husker en forårsdag, det var i min skoletid, at jeg gik og rev under træet, der netop stod i al sin pragt med hundreder af blomsterklaser, folk cyklede forbi og mange beundrede træet højlydt. Jeg hørte en råbe: Nej, har I set, – det er alligevel det stø'st og net'ste ki'sbærtræ, jeg har set«. – Milde barneøjne fulgte ham på vej inde fra haven. Det hændte, at mor klagede over, at det træ tog alt lyset fra stuen, – det skulle egentlig væk. Far mente, at vi kunne jo tage et par grene. Der blev aldrig taget nogen gren. Nu er træet væk, nye folk kunne altså nænne det.

Far er født på dette sted og det er min søster og jeg også, jeg havde 7 års forspring.

Far mistede tidligt sine forældre, og han kom i en meget ung alder hjem og overtog faderens gerning, først sammen med sin moder og senere på eget ansvar, og så kom den lykkelige tid, da mor flyttede ind.

Mor er født i Skrøbelev, nær Rudkøbing. I sin ungdom havde hun bl. a. plads i nærheden af Kadsebølle Friskole. Hun kom til at gå i aftenskole hos den landskendte friskolelærer Emanuel Pedersen. Den tid talte hun om med stor glæde.

Mine forældre blev gift i maj 1904. Sølvbryllup fejrede de 4 uger efter, at min kone og jeg var kommet her til Stidsholt. Guldbryllup nåede de ikke, far døde i januar 1950. Mor levede 9 år derefter. Alt det, jeg har forbundet med ordene tryghed og omsorg, hørte dette hjem til, hvor far og mor »med ærlig id og ydmyg tro, de stred for børn og bo.«

Tranekær Slot

Jordstykket var for lille, så far måtte tjene noget ved siden af, således kørte han i 22 år mælkevognen den meget lange vej til Lejbølle mejeri. Mor hjalp ham troligt, både i mark og have. Begge havde de megen sans for at have det rent og pænt, og far var ikke tilfreds, hvis han et år ikke havde nået at få husene kalket til pinse, til samme tid strålede stuerne efter mors forårsrengøring. Mine forældre nåede at komme til Stidsholt flere gange, de nød selve rejsen, og de var så glade for at være her og i nogle dage leve med i skolens liv. Jeg husker en bestemt time, der endte så festligt. Vi sang »Hvem sidder der bag skærmen«, – jeg havde forud fortalt sommerpigerne, hvorledes denne sang var kommet til vort hjem. Det var et blyantskrevet eksemplar, og den havde sin plads i avismappen på væggen. Da jeg var lille, kunne jeg så godt lide at få far til at synge den, og han har sunget den mange gange. Nu kom sangen med bud tilbage, da 70 unge piger sang den for ham.

Farbror Kristian var gift med moster Kamilla, de boede i Tranekær, dem så vi jævnligt, – så var der Jane, fars tante, og hun var gammel i al

den tid, jeg kan huske. Hun var meget glad for at komme hos os, og intet, hverken vejr eller svigtende helbred, kunne holde hende tilbage. Hun gik den lange vej fra Lejbølle til Tranekær, og det var så betegnende, at hun også gjorde det sin sidste levedag. Hun havde fået lyst til at besøge gamle venner i Tranekær og kom uventet en eftermiddag. Da hun skulle i seng der om aftenen, sank hun sammen og var død.

I 1940 kunne mine forældre ikke klare arbejdet længer, kræfterne tog af og de var trætte. Men de fik nogle gode år derefter hos min søster og svoger, og for mig, der boede så langt borte, var det en stor glæde at vide, at de blev hjulpet på alle måder.

Min første skoletid havde jeg i Tranekær skole, der var gammel og lavloftet. Efter moderne teorier måtte det blive minimalt, hvad der kunne læres under de forhold, navnlig da den også var stråtekt. Vi, der senere i 11–12 års alderen flyttede til realskolen, forstod, at man der værdsatte den forberedelse, vi havde fået i den gamle skole. Den havde 4 klasser, 2 lærere, ca. 80 børn og naturligvis hverandendagsundervisning. Skolestuerne havde masser af vinduesplads, fordelt på de 3 sider. Det sidste er jo som bekendt rent galt efter nutidens teorier, men ingen kunne bestride, at der var lyst og luftigt. Der var altid 3 vinduer, der kunne åbnes, ét i hvert verdenshjørne. Skolestuerne var opkaldt efter læreren, det hed bare: ind til Gottschau og ind til Hansen. Een væsentlig forskel var der på de 2 skolestuer, der var om vinteren mindst 10° varmere hos Gottschau end hos Hansen. Mange uretfærdige ord blev sagt om sidstnævnte i den anledning. Da jeg en del år senere var vikar ved skolen fra sommerferien til november, var Hansen flyttet ind i Gottschau's skolestue og var forfremmet til førstelærer. Jeg gik nu i krig med kakkelovnen, da fyringssæsonen begyndte, den var lige så håbløs som i gamle dage.

Imellem de 2 skolestuer var »pigekammeret« og gangen, drengenes opholdsrum. Det var et frygteligt sted, og det havde en helt besynderlig indvirkning på drengene. Når det var vejr til det, legede vi selvfølgelig ude, og det var altid i skikkelighed og kammeratlighed, men var det regn, og det var nødvendigt at være inde, ændrede billedet sig fuldstændig. Det var den totale krig, der blev sluppet løs i samme øjeblik, gangdøren blev lukket. De små og besindige sad på træskohylderne og klamrede sig fast med begge hænder for at undgå at blive kastet ind i dyngen af kæmpende, hvor det var alles krig mod alle. Alt, der kunne

bruges som kasteskyts, blev anvendt: tøjsko, halvspiste æbler, æggemad og skoletasker i fuldstændig forvirring. Ingen sigtede på nogen bestemt, men afsted skulle tingene, selvfølgelig da ikke ens egne. Hvis en lagde sig ud med flertallet, kunne noget endnu værre times ham. Selv den modigste blev from som et lam, når der blev råbt: Ind i pigekammeret. Det var kun i de grelleste tilfælde, at denne dom blev afsagt. »Hellere blive tæsket til fladfish af drengene end at blive plukket i stykker af tøsene«, hed det. I døren mellem de 2 rum var der lidt kighul, her vovede ingen dreng at sætte øjet til. Der skulle nok være én pige parat til at stikke en finger gennem hullet samtidig, og det kunne da få de grueligste følger.

I et afsnit: Far Lasse og Pelle skriver Andersen Nexø: Og som Pelle stirrer ned over sin barndoms verden var det kun gode minder, der flimrede op til ham gennem den lyse luft. Alt andet var ikke, havde aldrig været. Tranekær skole var en del af min barndomsverden, og jeg mindes det gamle skolehus og mine lærere med taknemlighed.

Tranekær Realskole var oprettet af lensgreven på Tranekær, og dens officielle navn på eksamensbeviser o. lign. var »Lensgreve Ahlefeldts Realskole«.

Skolen var en værdifuld gave til befolkningen. Der blev uddelt mange fripladser til børn fra småkårshjem, den stod åben også for andre kommuners børn og var den eneste realskole på Nordlangeland. Disse to ting aflivede da også den uvederhæftige påstand, at den bare var en skole for »de rige i Tranekær«.

Ved den gamle lensgreves død gik skolen en utryk fremtid i møde. Hans ældste søn og efterfølger var ugift og opholdt sig ikke i Tranekær, han drev videnskabelige studier og følte sig ikke forpligtet over for grevskabets traditioner, efter få års forløb lukkede han skolen.

Da der efter hans død atter kom familie på slottet, var realskolen en saga blot.

Skolen havde foruden realklassen og mellemskoleklasserne også underskole for de yngste årgange. Børneantallet i de enkelte klasser var ikke så stort, og skolen havde en passende størrelse. Den havde de store skolars fordele og de mindre skolars hygge. Lærerne udnyttede disse gode muligheder, der hermed var skabt, og gav børnene en udmærket undervisning.

Skolebestyreren ville helst have »beskikkede censorer« i alle fag. Når

vi har dem, kan vi vel blive fri for mistanke om, at I får for store karakterer til eksamen, sagde han.

Blandt censorerne havde vi i historie en kommunelærer Christoffersen fra Lolland. Jeg huskede ham tydeligt, da vi mødtes i Sæby mange år efter, han havde givet mig ug. Vi kom til at bo i nærheden af hinanden som skoleledere i en lang årrække. Det var skoleinspektør Christoffersen i Sæby. Fra sine mange rejser som censor mindedes han Tranekær Realskole som en meget god skole, og det glædede jo mig som gammel elev.

Skolebestyrer R. Nielsen var skolens leder gennem mange år, og det var først og fremmest ham, der skabte respekt om den. Han var et med sin skole, og vi, der var hans elever, kunne vanskeligt tænke os nogen anden bestride denne plads.

En af mine kammerater fik tidligt en særdeles negativ indstilling over for alle ting. Hans bedømmelse af mennesker var skånselsløs, – i dag ville man have sagt provo om ham. Da jeg i en samtale et par år efter hans udgang af skolen spurgte ham: Er der overhovedet ingen ordentlige mennesker, svarede han uden betænkning: jo, skolebestyreren.

Når jeg nu mange år efter tænker på skolebestyrer R. Nielsen, kan jeg godt forstå, at netop han måtte danne undtagelsen for en ung kritiker i overgangsalderen, når han for frem mod alt og alle.

I skolens verden har der været skoleledere og lærere, der af én eller

Et hjørne
af realskolen –

anden grund er blevet husket mange år efter deres død. Udtalelser af dem står der stadig respekt om, og deres navne er kendt af mange mennesker, der aldrig har hørt eller set dem. Skolebestyrer R. Nielsen var ikke kendt i vide kredse, ting, som han sagde, huskes af os, der var hans drenge og piger, men ikke af andre, for det var kun os, der kendte ham. Skolebestyreren var en stiltfærdig mand, al optræden over for en større kreds var ham inderlig imod, – han ville ikke have med det at gøre. Han har sikkert aldrig holdt en tale, den være sig nok så kort. Afslutningsfester på skolen o. lign. var ukendte begreber. Skolebestyreren var ugift, han havde ingen omgangskreds, rejste ikke og deltog ikke i noget uden for skolens verden. Han skulle ses i skolestuen og i det daglige liv. Der færdedes han med en enestående naturlighed og med en myndighed, der var blottet for al påtagethed. Jeg kan ikke forestille mig ham sætte sig hen og tænke over, hvad han skulle sige om et eller andet. Han sagde det, der skulle siges, og han gjorde det i det øjeblik, det skulle siges. – Jeg har aldrig oplevet, at han skulle rette på nogenting bagefter. Jeg kan ikke tænke mig skolebestyreren holde »åbent hus« og besvare spørgsmål. Det ville for ham være en kunstig situation, og det ville gøre ham tavs. Men hans timer havde mange gange præg af »åbent hus«. Han var aldrig bagefter med sit undervisningsstof, og kunne godt tillade sig at bruge en time engang imellem til samtale om et eller andet, der ikke havde det mindste med hans fag, fysik, regning og matematik, at gøre. Han begyndte ikke samtalen selv, men kom der et fornuftigt spørgsmål fra en eller anden, kunne det nemt hænde, at hele timen gik med samtale. Vi spurgte ham, hvordan han så på dette eller hint, som de voksne var optaget af i øjeblikket: krigen, genforeningen og meget andet. Når vi »snakkede med skolebestyreren«, som vi kaldte det, var det faktisk som en samtale mellem ligemænd, der var ikke noget »belærende« i hans måde at svare os på, og der var ikke bagtanker af nogen slags. Var der et spørgsmål, som ikke egnede sig til drøftelse, havde vi aldrig indtryk af, at vi blev affærdiget, men svaret faldt bare sådan, at det ikke affødte flere spørgsmål. Vi var imponeret af skolebestyrerens viden som af alt andet, vi mødte hos ham, selv var han fuldstændig uimponeret.

En dag efter sommerferien skulle vi have en ny lærer, han blev ikke præsenteret for den samlede skole, men til hans første time, som tilfældigvis var i vor klasse, gik skolebestyreren med ind, og jeg husker

Tranekær Kirke

hans ord, de lød i al korthed sådan: Det er jeres nye lærer, han hedder Jensen, det er min søstersøn. – Vi havde egentlig dårlig samvittighed over for skolebestyreren, da vi fremtidig altid kaldte Jensen »min søstersøn«. Det er forøvrigt aldrig klogt til enhver tid at bruge et udtryk, som ikke gerne skal høres på højeste sted, og det bekræftede sig her. En dreng gik i et frikvarter hen til skolebestyreren og spurgte om han måtte få fri i sidste time, han skulle til læge. Det måtte han gerne, skolebestyreren spurgte blot: Hvem skal du have i sidste time? Her gik det galt, for drengen svarede: Min søstersøn! Uden at fortrække en mine svarede skolebestyreren: Udmærket, han er her ikke i øjeblikket, men jeg skal nok sige til ham, at du har fået fri. – At »min søstersøn« aldrig fik refereret samtalen, betragtede vi som givet.

Da jeg en dag efter realeksamen hentede mit eksamensbevis, fik jeg et par venlige ord med på vej. De var for mig mere værd end den festligste afslutningsceremoni.

Da realskolen blev lukket, købte skolebestyreren en gård på Sjælland, og her levede han sine sidste år.

Jeg har i tidens løb mødt mange gode skolefolk i folkeskole og realskole, men ingen større eller bedre end skolebestyrer R. Nielsen i Tranekær.

Af de mange dygtige lærerkrafter ved skolen i de fem år, jeg gik der, mindes jeg med særlig glæde og taknemmelighed min gamle sproglærerinde, frk. Schmidt Phieseldeck, samt fru Hansen, gift med lærer Hansen, kommuneskolen, og frk. Christensen – hun stammede fra Aasø ved Tranekær, var elev fra realskolen og var en god repræsentant for skolen.

For et par år siden, da jeg var hjemme på Langeland et par dage, gik jeg ind og satte mig et øjeblik i Tranekær kirke. Det var så dejligt at sidde der – igen. I denne dejlige kirke er jeg døbt og konfirmeret, og her har jeg gået i kirke i min barndom og tidlige ungdom. Lidt neden for kirkedøren, på den anden side af midtergangen, havde vi vore pladser. Nu sad jeg her en søgnedags formiddag og glædede mig over, at jeg slet ikke følte mig som en fremmed, der var inde at se en kirke. Siden mit 18. år har jeg ikke haft fast bopæl i Tranekær, men da jeg var her igen, var det som om kirken sagde til mig: Herinde skal du aldrig blive fremmed – kan du huske juleaften, når her var fyldt til trængsel, og de mange søndage, hvor her vel ikke var så mange, men hvor her var så dejligt alligevel. Jo, jeg husker det allsammen, også gamle provst Sabroe, der var her i min barndomstid. Han var en fin og stilig præsteskikkelse, og jeg erindrer et og andet, han sagde for de mange år siden. Når han havde læst søndagsevangeliet fra prædikestolen, sagde han sådan: Det var ordene, og dem velsigne du Gud Fader i vore hjerter og vore hjerter ved ordets kraft. Du give styrke til troen i vort indvortes menneske, også når vi i denne stund for og med hinanden sige – – – Her fulgte trosbekendelsen. Jeg er glad for at kunne gengive disse linier, helt efter hukommelse.

Efter provst Sbroes afsked blev kirken betjent i 2 år af præsterne fra Bøstrup og Tullebølle, så kom pastor Andersen. Han var en dygtig præst, med vilje til at gøre alt så godt som muligt. Han havde en god evne til uden kunstige virkemidler at gøre gudstjenesten smuk og festlig. Jeg er glad for, at jeg lærte pastor Andersen at kende, og han hører til dem, jeg mindes med taknemmelighed, når jeg færdes ad barndomsstier.

Hans Jakobsen.

Året, der svandt

Årsskriftets redaktør generer mig, det gør han jævnlig ind under jul, hvor mennesker ellers skulle være særlig fredelige. Jeg tror simpelthen, at han har årsskrift »på hjernen«. Til daglig er han da så vældig flink, og vi kommer godt ud af det med hinanden, vi er lige gamle, vi har samme syn på tingene, og vi begyndte samtidig at arbejde med årsskrift for Stidsholt Ungdomsskole. Jeg har været ovre hos eleverne i aften til fredagsklub, der var »gæster i studiet« – stort show, nu er alle ved at forføje sig i seng, og jeg vil gerne have ro nu, – fuldstændig ro – har lige været så heldig at få ram på en flue, der havde startet rundflyvning om skrivebordslampen. Alt er således fra min side i orden til at begynde dagens arbejde. Men den redaktør generer mig, – altså! Foreløbig har han kun spurgt om, hvordan jeg har det. »Godt«, sagde jeg selvfølgelig. På en eller anden måde kommer jeg til at tænke på mit morgenforedrag i dag. Jeg talte om Johan Skjoldborg og om hans møde med Søren Rynke, der er begravet på Volstrup kirkegård. Søren kommer egentlig ikke mig ved i øjeblikket, men jeg forstår ham netop nu. Hør selv: Der kom engang en fin københavnerdame, nysgerrig og »folkelig«, og ville da gerne hilse på Søren, der til enhver tid frabad sig

Boghandelen er åben

Hele familien

slig opmærksomhed, og hun fik kun sagt: »Hvordan har De det, Søren Rynke«, så var audiensen slut, for Søren svarede: A havde det godt, lige til du kom. Ja, det var lige sådan, jeg skulle have svaret før. Jeg begynder derfor i tide at spekulere på, hvad jeg nu skal svare den anden – hvis han spørger: Er du færdig med »Året, der svandt«. Det er faktisk et problem at svare, når man først skal til at begynde skrive. Forøvrigt er jeg da ikke bange for ham redaktøren, det er da mig, der er forstander. Han tager et papir frem, det ligner en række

Til idrætsprøve

spørgsmål, sætter sig til rette, som om han allermindst skulle deltage aktivt i Spørg Århus. Nu starter han, og fra nu forliger jeg mig med ham, og for at vi ikke senere skal blive uenige, gør jeg opmærksom på, at jeg kun svarer på spørgsmål, der har relation til skoleåret 1967-68. – Håber, at det overholdes:

Har det været et godt år?

Ja, det har det. Det har faktisk været en tro kopi af den danske sommer 1968, der var så rig på vækstbetingelser. Men hvor rundhåndet naturen end strør sine gaver ud, kan menneskers arbejde ikke undværes:

Den bonde, som gerne vil lede
sin avling med forstand,
vil jorden vel berede
med plov og harvetand.

Frk. Rasmussen kom –

Frk. Risgaard rejste –

Sangen, der indledes med disse linier, har Chr. Richardt skrevet til Testrup Højskoles indvielse for mere end 100 år siden. Den vil stadig påvise, at opladt sind, god vilje og megen flid er lige så nødvendige forudsætninger for et godt resultat i skolen som på marken.

»Storken flyver til høsten bort«, men eleverne flyver et godt stykke tid før høst. Det er praktiske forhold, der bestemmer vort skoleårs begyndelses- og afslutningstider, men når vi ved den sidste sammenkomst, afskedshøjtideligheden, synger: Vi er fæstere her for en tid, mindes vi på en reel måde om, at »høsten er skjult for vort øje«. Vi mennesker deler kår med alt, hvad Gud har skabt.

Når eleverne rejser, ved vi meget om dem og deres udbytte af skoleopholdet – deres fremgang kundskabsmæssigt og menneskeligt, men senere hen, måske længe efter, kan vi høre en og anden sige: Det er først nu, jeg helt forstår, hvad skoleopholdet gav mig.

Nu er plovtid blevet til høsttid. Det er »naturens orden«:

Efter formningstimen

Da følte jeg den trøst af sandheds ånd,
at lykken svæver over urtegården,
når støvet lægges i sin skabers hånd,
og alting ventes i naturens orden.

Vi fik ved skoleårets begyndelse tre nye lærerkræfter, Ada og Willy Larsen og Marianne Rasmussen. Dem er vi meget glade for. De er dygtige, og de er på den smukkeste måde gået ind i samarbejdet med den øvrige lærerkreds.

Stræk armene!

Orientering

At vi havde fuldt hus gør også sit til, at det var et godt år.

Har skolen haft grønlandske elever denne gang?

Ja, vi havde fire: Jara, Sofie, Otto og Johannes. De havde gode forudsætninger for at få udbytte af opholdet på en ungdomsskole. De var alle i efterskolealderen, og de var flinke og beskedne.

Nu har der så for første gang været statskontrolleret prøve for 9. klasse på skolen – virkede det afskrækkende?

Nej, og det havde jeg heller ikke ventet.

Ungdomsskolerne har jo som kostskoler en mangeartet opgave. Man går ikke ligefrem og ønsker sig én mere, og prøverne betyder en stor ekstra opgave.

Men så kom den nye efterskolelov, der gav vore skoler adgang til at føre eleverne op til de samme prøver som folkeskolen, og der skete samtidig så meget andet, der pegede på det betimelige i at benytte sig af denne ret.

Forøvrigt står det da skolerne frit, om de vil indføre dem, og når de er indført, står det den enkelte elev frit, om hun eller han vil have den.

Vi havde i foråret 9. klasses prøve i dansk og regning. I år vil vi få både 9. og 10. klasses prøve og udvidet fagrække. Bliver der spurgt, om det deler eleverne i to grupper, en lille med prøver og en større uden prøver, kan jeg efter erfaringen det sidste år svare: nej, – og det har heller ikke skabt vanskelighed med hensyn til skolens målsætning.

Skal man regne med undervisningspligtens udvidelse, og vil det skade ungdomsskolerne, hvis børnene skal gå i skole 2 år mere?

Til det første bare dette: man skal ikke tage hatten af, før man ser manden. Principielt er jeg imod undervisningspligtens udvidelse, det er nu ikke af frygt for, at det skal skade vore skoler, men lad os iøvrigt forstå det rigtigt: børnene skal jo ikke gå »i skole«, d. v. s. folkeskole i et par år mere, men de skal, hvis undervisningspligten udvides, være

Jara og Sofie

Optagelse
til radioudsendelsen
18. maj

frit stillet efter det 7. skoleår, om de vil fortsætte i folkeskolen eller de vil tage på ungdomsskole. Herom er alle enige.

Har I haft gode arrangementer i det forløbne år?

Vi har haft udflugter til Vesterhavet og til Skagen. Udflugter er værdifulde: man ser noget nyt, man oplever noget og lærer meget.

Der har været forældre-fester begge halvår og i efteråret et særligt forældre-møde, hvor undervisningspligt og prøver blev drøftet. Ved forældre-festerne påhvilede det som sædvanlig eleverne at underholde. Aalborgstævnet bør måske ikke nævnes her, da det er tidligere elevers sammenkomst, men vi, der arrangerer det, synes, at det er en af de bedste Stidsholt-sammenkomster, vi har med at gøre.

Juletræsfesten sammen med friskolen og børnenes forældre var som sædvanlig en succes.

LOK, Landbrugets oplysnings- og konferencevirksomhed, holdt weekend stævne som de plejer. Det er et par gode dage, der kræver meget af deltagerne og af arrangørerne.

I oktober havde vi noget helt nyt. Det var to dage på ungdomsskole for Frederikshavns folkepensionister. De var her, 120 ialt, i 2 dage, men ingen nætter. Det var ordnet sådan, at skolens efterårsudflugt var henlagt til den ene dag, men den anden dag var vi her allesammen, gæster og elever med hver sin timeplan. Gæsternes bød på 4 daglige foredrag.

Hvad der især fortjener at blive nævnt, er forårskoncerten den 8. maj med 100 medvirkende, nemlig Dronninglund musikforenings orkester og Try Højskoles pigekor.

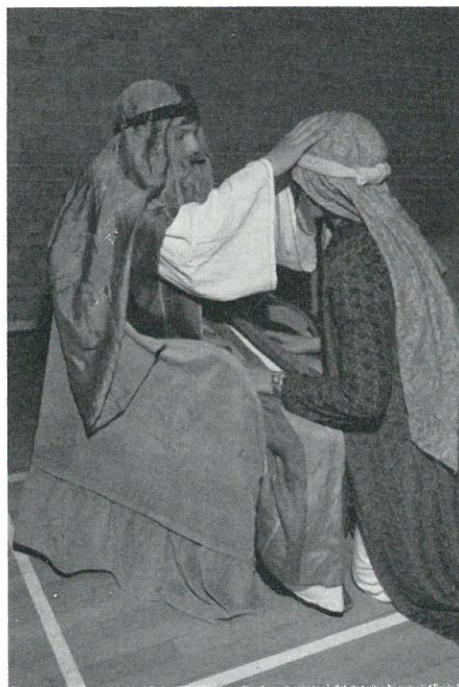
Det var program og præstation i topform. Ja, hvad nytter det, at sangens og musikkens store mestre har efterladt os en rig skat, hvis der ikke var nogen til at udmønte den til jævne mennesker? Kor og orkester fik en stor tak for aftenen, og en særlig tak blev rettet til malermester Kaj Nielsen, Thorshøj, da det var ham, som ved tidligere lejlighed, der havde formidlet forbindelsen mellem skolen og de medvirkende.

Du glemte elevmødet – –

Nej, elevmødet er elevforeningens arrangement, og det er Juel's opgave at omtale det.

Har du noget at tilføje til sidst?

Een ting har jeg altid, og det er en tak til alle medarbejdere, og jeg tænker ikke mindst på dem, der gik fra borde: I år var det Else Ris-

Jakob tillister sig
velsignelsen . . .

Hvordan
går dog det?

gaard og Johan Andersen, der har gjort et godt arbejde, henholdsvis i skolekøkkenet og i gymnastiksal og på idrætsplads.

Vi glæder os over, at vi har kontakt med så mange af vore medarbejdere. I år havde vi besøg af Inga Roed, Ruth Helbo og Sigrid Stoustrup, der alle hedder noget andet nu, de var her med ægtefælle og børn, og så var der Laura Mortensen, der ikke har fået ægtefælle, men bil.

Også Asger Lindhardt har glædet os med besøg: Han har det hele: kone, børn og bil.

Ja, sådan er det jo så forskelligt.

Hermed sluttede vi samtalen om dagligt liv på Stidsholt Ungdomsskole.

Personerne var:

Redaktøren: Hans Jakobsen.

Forstanderen: Hans Jakobsen.

Mod jul

Atter er det ind under jul. Det er i dag første søndag i advent.

Adventskransens første lys tændtes til morgensang, det første tegn på, at julen er nær. Her fra jeres gamle skole ønsker vi jer alt godt, og nu da årsskriftet snart når ud til jer, håber vi, at det må finde jer glade og forventningsfulde.

Til alle jer, som kom – og rejste igen, men som vi stadig regner som hørende til her på vor skole, sender vi med tak for godt følgeskab vore bedste ønsker om en glædelig jul og et godt nytår.

Hans Jakobsen.

Tre på trappen

Lykken er ikke

– nej, jeg fortsætter ikke, selvom sangen er aldrig så rigtig og god, og selvom vi i vore bedste stunder kan mærke en sagte rislen af lykke, når vi synger den.

Grunden til tilbageholdenheden er en bog, der udkom i 1965: Signalement af vor tid, skrevet af den franske sociolog Edgare Muren. – Titlen lyder ikke så forfærdende – nærmest hyggelig – nu skal man læse noget, man tilfulde kender til: »vor tid«, men der går ikke lang tid, inden man ryster på hovedet og spørger »Er det rigtigt, at vi er slaver af massekulturen?«

Vi kender fra læsning og fjernsyn til forskellige kulturformer, f. eks. jægerkulturen fra australnegrene og de nordlige eskimoer. Landbrugs-kulturen i udviklingslandene. De forekommer at være tydelige mønstre i udviklingen. Først behandlede de jorden med stok, så med hakke eller greb. Derefter kom ploven, forspændt okser eller heste, og så blev vi industrikulturmennesker.

Linien er klar i denne historiske udvikling, og det er forståeligt, at f. eks. de cigarmagere, der i deres ungdom lærte faget, forfærdes over maskinen, der overtager deres arbejde og ruller cigarer så hurtigt, at et helt hold cigarmagere ikke kan følge med. Deres arbejde er deklaseret. Deres skæbne er manges. – Omskoling – anden arbejdsplads – det går så hurtigt. Efterhånden må vi vel erkende, at et arbejde ligeså godt kan udføres af den ene som af den anden.

Industrikulturen affødte massekultur eller massepåvirkning gennem den større koncentration af mennesker i de hastigt voksende byer og gennem den stærkt forbedrede forbindelse mellem landene.

Gennem aviser, radio og fjernsyn modtager vi meddelelser fra hele jordkloden. Astronauten serveres frisk i stuen, vi er hele tiden i centrum af begivenheden.

Gennem film ser vi, hvordan man plaffer indianere ned – elsker og andre af livets tilskikkelser. Alt serveres hurtigt og let, og hvis vi spørger, hvad der har ført os dertil, kan der svares: efterspørgsel og produktion – produktion fremkaldt af efterspørgsel.

Lykketeorien har været en væsentlig drivkraft for massekulturen. Op-

rindelig var »lykke« en drøm, man higede efter, men med den stigende velstand er »lykke« blevet selve livets idé. Spændingens og fantasiens lykke er ikke uopnåelig, og den næres rigeligt af filmshelten og illustrerede blade, hvor helten med fabelagtigt mod kaster sig ud i eventyrlige farer og vinder sejrens og lykkens palmer.

Den virkelighedsnære lykke er ønsket om velvære og komfort, bil, radio, hus, T.V. m. m. Succes i tilværelsen ligner lykke. Samtidig med den materialistiske lykke er privatlivets – samlivets lykke – kærligheden, der forbinder det ene menneske til det andet med legeme og sjæl.

Lykken i massekulturen er ideen i sig selv, men hvor bærende er den? Intet virker i dag ganske fast og overbevisende. Som en har sagt: Der er intet enten – eller, men et både – og. Det sidste rummer bevægeligheden i tilværelsen, og selvom den virker usammenhængende og svær, så er vi her nu.

Også skolen er inde i bevægeligheden, og vi må sande, at det vækker undertiden tvivl og ængstelse for fremtiden, at intet mere er så fast.

Af alle de betegnelser for ønskede skoleformer, der forekommer i dag, synes jeg, den mest dækkende er: »Trivselsskolen«, som den er blevet kaldt af forstander Engberg Pedersen.

Vi kan i dag tage prøver i 9. og 10. klasse, men er det trivsel? Trivsel må være, at de unge i rigest muligt omfang får lov at erkende sig selv og de evner, de har, i en frihed, der forpligter til samvittighedsfuldhed og kærlighed. De unge er i og for sig mindre splittet end de voksne. De er ikke bundet af traditioner men glider lettere ind i tilværelsen, som den er, end de cigarmagere og andre, der sent måtte erkende foranderligheden. Måske Trivselsskolen kræver en fuldstændig ændring i meningen om, hvad der er væsentligt og uvæsentligt i den virkelighed, vi lever i.

Gartneren sparer intet i sine væksthuse for at udvikle planterne, så de når det fuldkomne i vækst og skønhed. Hvor store må da ikke kravene til skolerne være, for at de unge kan udvikle sig og føle glæden ved tilværelsen og storheden i foranderligheden.

Jeppé Buhrkall.

En moders ønske for sin datter

Magde Pedersen (f. Jørgensen, elev 1936) har deltaget i en international konkurrence med denne artikel . . .

Kære Anne-Gertrud, min eneste pige!

Dette er mit første brev til dig, og det vil vare et stykke tid, før du kan læse det brev, hvor din mor søger ord til at ønske dig en lykkelig fremtid.

Noget ønskebarn var du ikke. Havde jeg dengang haft mulighed for at bestemme, var du simpelthen endt som abort.

Til alt held var du beskyttet af dansk lov og ret, beskyttet mod din moders ulyst og træthed, ni måneder er en lang tid, men da du først kom til verden, gav du mig rigtig kompensation for alle smerter. Jeg tror godt, jeg tør sige, at den dag, du blev født, var den lykkeligste, jeg havde oplevet.

Jeg følte familieskabet mellem os langt stærkere, end jeg følte det til dine store brødre. Du og jeg var to af samme slags, og det er helt naturligt, at jeg ønsker dig det allerbedste.

Der er bare det ved det, at det, der er godt for den ene, er modbydeligt for den anden. Det, der er den enes livret, kan den anden ikke fordrage, så du må aldrig tage mit brev for mere, end det er. Mine ønsker for dig er jo stort set noget, jeg selv ønsker, og noget, som jeg selv synes er godt og rigtigt.

Allerførst ønsker jeg, at du må opleve livet på førstehånd, være deltagende i livet fremfor iagttagende til livet.

Du må selv finde ud af, hvor du kan finde de førstehåndsglæder. Bedst er livet, når du lever så stærkt med i det, at du helt glemmer, at du er til – og bare lever. Jeg håber, du vil opleve moderglæden med barn ved brystet. Det er en aldrig overtruffet førstehåndsglæde, i det øjeblik forsvinder enhver form for mindreværd, og du vil føle dig som et bindeled mellem nutid og fremtid. – Men livet på førstehånd er alt muligt andet end højtidelighed. Det er at svømme, at danse, at plante og plukke blomster. En af dine store brødre sagde engang, da han hørte Karen Blixen tale på engelsk fra New York: »Mor, jeg forstår det jo, det er

lige så godt som at plukke ribs på en busk, jeg selv har plantet«. – Han havde lært engelsk et par år, men hidtil havde det kun været lektier, noget man skulle lære og slide med. Først i dette øjeblik gik høstens og sejrens førstehåndsglæde op for ham. Hvor var han glad.

Livet på førstehånd, det er mit første ønske.

Selv fik jeg lov at bo ude på landet i nær kontakt med naturen med det frodige livs vekslen mellem sæd og høst, mellem det allerførste forår, hvor du kom ind med vintergækken i små stivfrosne fingre, til det blæsende kolde efterår i roemarkerne. Jeg har oplevet roetoppens uendelig mange farver, når jeg gik alene og toppede af time efter time. Hvis jeg var maler, tror jeg nok, at jeg ville male sådan en stor, flot sukkerroe. En, der stod lidt alene »i et spring«, så toppen havde haft plads til rigtig at brede sig og blive flot. Naturen er stadig værd at opleve.

Det eneste, du ønskede dig til din femårs fødselsdag, var en pind til at tænde stjernerne med, for du manglede så tit et par stjerner, når du gik hjem fra din veninde. Vi prøvede at klare sagen med en lommelygte, men nej, det var stjerner, du manglede.

Vel, Anne-Gertrud, du har tændt så mange stjerner for os: Jeg ønsker dig stjernehimlen.

Det var to ønsker.

Ingen har sagt, at jeg skal nøjes med tre, når det gælder dig, har jeg lov at frådse. Alligevel tøver jeg lidt, før jeg udtaler det tredje: Vil du gerne være som Piet Heins uafhængige kat på vejen, der udelukkende var sin egen?

Det ville jeg selv så gerne, da jeg var ung. Men da jeg så fik det: uddannelse, selvstændighed, så var der ligesom ikke så meget ved det.

Ikke nok.

Så blev jeg Anders' kæreste, siden hans kone, senere jeres mor, mine venners ven, og siden har jeg vist altid været »nogens«.

Vil du mon gerne være »nogens«?

Et supermoderdyr skulle du nødig blive.

Kan jeg mon gøre det tredje ønske så stort, at jeg ønsker, at du må redde det bedste af dig selv som »din egen« over i et hjems fællesskab.

Et demokratisk hjem med en sund økonomi. Når jeg siger økonomi, mener jeg ikke nødvendigvis noget med at spinke og spare. Økonomi betyder blot, at du får det, du har mellem hænderne, til at strække sig, så du også har en reserve.

Magda –

Det med »reserven« gælder også åndelig talt.

Da jeg var barn, syntes jeg, at de ti kloge jomfruer, der ikke ville låne deres olie ud, var nogle meget dårlige kammerater.

Først langt senere gik det op for mig, at de virkelig var kloge.

Vil man være noget for andre, må man have olie på lampen selv.

Hyg om dig selv, saml glæder ind til dig selv, lad være at gøre så meget for andre, at du bliver martyr. Intet er så trist som en grædende martyr, som man skylder en hel masse.

Har du tæret på reserven, så opbyg øjeblikkelig en ny. Sug til dig af de andres gaver til menneskeheden, sug til dig af litteratur, musik og malerkunst, sug til dig, fordøj, kassér, gør det til en del af dig selv.

Anne-Gertrud, nu taler jeg alvor:

Sørg for at have en *reserve*.

Engang stod vi allesammen på en bro og kastede stene ned i åen, så der dannede sig ringe. Vi stod og gav ringene navn indefra og udefter.

Hjem, sogn, landsdel, verdensdele, verden. De yderste ringe var lidt tynde i det, ikke meget værd som beskyttelse.

Der kommer nok nogen og fortæller dig, at det er nok med den yderste ring, at vi skal leve i en stor verden som verdensborgere med samme rettigheder og pligter.

Dine store brødre piper allerede med på den sang.

Tro dem ikke.

Ringene er der, af og til snærer de, men de beskytter også, og du skulle gerne kæmpe for friheden til at række en næve over ringen, som et tilbud om sameksistens om mellemfolkelig forståelse.

Forståelse, ja, men man kan nu engang ikke forstå alting, af og til må man også acceptere noget, man ikke forstår. – Vi havde engang en katolik boende, og alt i mig stred imod hans ideer og tanker, forstå ham kunne jeg ikke, men jeg måtte prøve at anerkende hans ret til at tænke og tro, som han gjorde.

Det er nederdrægtigt svært dette her med tolerance, ligefrem tolerere intolerance skal du nu heller ikke. Tag et standpunkt og slås for det. Vi bliver vist nødt til at se at få nogen flere kvinder ind i regeringerne verden over. Vi, der føder sønnerne, kan ikke vedblive at tolerere, at de oplæres til at myrde og finde sig i at blive myrdet.

Engang vil du høre navne Irma Greese. Man vil fortælle dig, at Irma Greese forlangte krigsfanger dræbt, når de havde en tatovering på deres hud, som hun kunne bruge til fremstilling af lampeskærme. Man vil fortælle dig, at sådan er kvinder, når de får magt.

Irma Greese var ikke kvintessensen af kvindekønnet, kun en syg undertagelse. Alligevel minder denne Irma Greese os om, at det ikke er nok, at vi vælger en kvinde. Vi må også nøjagtig, konkret og eksakt vide, hvad den kvinde står for, som vi sætter vort kryds ved. Vi må vide, at det er kvinder, der vil kæmpe ikke for fred alene, ikke for fred og ensretning – men –

for fred og frihed.

Anne-Gertrud, jeg ønsker dig fred og frihed.

Venlig hilsen

mor.

P.S. Når du bliver stor, er jeg en gammel kone, om jeg tigger og truer eller beder om at bo hos dig, sig nej, send mig på alderdomshjem. Jeg har fået lov at leve mit liv, du skal også leve dit.

Elevmødet

Det var atter i år en glæde at være til elevmøde på vor gamle skole. Tilslutningen var stor, vejret skikkelig og humøret var prima.

Da klokkerne ringede fra Badsøer kirke, var der mødt så mange, som kirken på nogen måde kunne rumme. Jakobsen prædikede over dagens tekst, og vi sang de gamle kendte salmer.

Og så blev der invasion på ungdomsskolen, hvor kaffen ventede os. Elever fra mange forskellige år mødtes, og den kendte elevmødestemning bredte sig, vi var alle som én stor familie.

Der var som sædvanlig opvisninger, og efter mine begreber og efter bifaldet at dømme var de flotte.

Jakobsen holdt elevmødetalen, og så var det blevet spisetid, og det var middag, der blev budt på.

En af de ting, der bliver set meget hen til, er jo skuespillet, og nu var det tiden, det skulle vise sig, hvad der blev budt på denne gang. Hvor mange stykker mon fru Jakobsen har samlet eller skrevet i årenes løb, og hvor mange dragter har frk. Søndergaard. Det kan nok ikke gøres op. Vi gamle elever ved bare, at vi kan glæde os til noget godt, og det blev det da også denne gang. Det var en meget smuk række optrin, hentet fra Det gamle testamente. Alle fortjente og fik stort bifald.

Vi havde selvfølgelig også generalforsamling med beretning, regnskab o. s. v. Valgene var genvalg. Et par timers dans til sidst hører jo også med, og her var det samme gode humør som ved alt andet.

Vi sluttede i pæn tid og med tak til skolen for en god dag.

Glædelig jul og tak for året, der nu rinder ud. *Juel Højbjerg.*

Korte hilsener

Det er med stor glæde, jeg gennem årsskriftet sender hilsen til alle på Stidsholt: forstanderens, lærerne og kammeraterne, særlig dem fra 1966. Jeg har hilst på mange og håber at træffe rigtig mange ved mødet i Aalborg. Vi havde sådan et godt kammeratskab, da vi var sammen på skolen. God jul og alt godt i fremtiden ønsker

Elsie-Marie Berthelsen, Nørresundby.

Jeg vil gerne sende en hjertelig hilsen og tak for det gode kammeratskab på Stidsholt i året 1967–68. Vi havde en fornøjelig tid sammen, og vi fik lært meget. Min hilsen og tak gælder ikke mindre lærerne og forstanderparret. De gav os mange gode råd med på vej, og de havde en god måde at tage os på, også vore dårlige sider. Vi rejste hjem med mange gode minder om et dejligt år. Jeg sender jer allesammen mine bedste ønsker for fremtiden.

Hanne Meldgård.

Det er ved at være længe siden, jeg var elev på Stidsholt Ungdomsskole, men jeg glemmer aldrig den dejlige tid, jeg havde deroppe.

I årene, der er gået, har jeg mest været beskæftiget i handelsbranchen i hovedstaden. For tiden er jeg på sergentskole nede ved landegrænsen.

En god jul og et godt nytår til alle ved skolen, gamle elever og særligt holdet fra vinteren 1962–63, ønskes af:

Jack Schlippe-Steffensen, Skjern.

Jeg sender de bedste hilsener med ønsket om en god jul til alle på Stidsholt og til gamle kammerater.

Gunnar Krogh, Aalborg.

Da jeg begyndte på Stidsholt Ungdomsskole, meldte jeg mig først til 5 måneders kursus, men jeg fik det da heldigvis forandret til 10, efter at jeg var mødt. Der var altid munterhed på skolen, man så næsten altid smilende ansigter, og jeg var meget glad for at være på skolen. Vi lærte så meget, som vi i forvejen ikke kendte noget til. Vi kunne altid komme med vore problemer og vide, at vi nok skulle få hjælp. Det glemmer man da aldrig. Forstanderparret og lærerne har givet mig 10 dejlige måneder.

Jeg har haft sommerferieplads hos grev Knuth, det var i Skagen, og nu er jeg i Vestermark, Sindal. Glædelig jul til forstanderparret og alle andre, som jeg var sammen med i den dejlige Stidsholt-tid.

Connie Steffensen.

Med glæde og taknemmelighed vil jeg mindes en uforglemmelig tid på Stidsholt Ungdomsskole. Det gav en tid med lyse, skønne timer blandt venner og gode kammerater.

Samtidig vil jeg gerne bringe en hilsen med ønske om en god jul. Tak til forstanderparret og alle lærerne for en dejlig tid på Stidsholt, og en venlig hilsen til alle kammerater fra sommeren 1966.

Dorthe Hansen, Løkken.

Nu er det efterhånden nogen tid siden, vi rejste fra Stidsholt, og i tidens løb har vi lavet et og andet. For mig er det i huset og i forskellige forretninger, tiden er gået.

Jeg er nu igang med min uddannelse inden for åndssvageforsorgen – et arbejde, som jeg er meget glad for.

Det er et spændende og interessant arbejde, og jeg har masser af sjove oplevelser sammen med patienterne.

I kan tro, jeg ikke har glemt Stidsholt. Kommer til elevmødet.

Jeg vil gerne ønske jer alle en rigtig glædelig jul – en særlig hilsen til sommerpigerne fra 1964, og drengene, der var på skolen om vinteren.

Else-Marie Kold Sørensen.

Meddelelser

Elevmødet

afholdes søndag den 18. maj (næstsidste søndag i maj). Husk nu at reservere dagen i god tid og kom til Stidsholt. Det er festligt, når vi er mange. Velkommen til ægtefællerne.

Jubilæumsholdene

Elever fra vinteren 1943–44 og sommeren 1944 indbydes på elevmødedagen til jubilæumsfest med middag på skolen kl. 11. Send venligst et kort med indmeldelse en uge før. Sæt jer i forbindelse med andre fra de pågældende hold og sæt hinanden stævne.

Stidsholt-stævnet i Aalborg

afholdes i Skydepavillonen ved Aalborgtaarnet søndag den 30. november kl. 14. Velkommen gamle elever (med familie).

Elevfortegnelse

Skoleåret 1967-68:

Helle Albertsen, Skagen.
Inge Lise Andersen, Frederikshavn.
Lisbeth Andersen, Hallund.
John Asmussen, Sæby.
Jane Axelsen, Aalborg.
Benny Bach, Hjørring.
Jens Bach, Tornby.
Aage Bentzen, Fristrup.
Henrik Borre, Kgs. Lyngby.
Hans Christensen, Sæby.
Inger Christensen, Skibsted.
Povl Christensen, Understed.
Eskild Christiansen, Hugdrup.
Lillian Christiansen, Hjørring.
Jara Eliassen, Grønland.
Finn Eriksen, Brønderslev.
Hanne M. Hansen, Nr. Sundby.
Vibeke Holmen, Hjørring.
Sonja Jacobsen, Skagen.
Anne Marie Jensen, Brønderslev.
Bjarne Jensen, Aalborg.
Jørn Jensen, Hjørring.
Mona Jensen, Sæsing.
Martin Jensen, Aalborg.
Ole M. Jensen, Lindholm.
Susanne Jensen, Aalborg.
Britta Jørgensen, Hjørring.
June Jørgensen, Tolne.
Britta Kristensen, Aalborg.
Lennart Kristiansson, Ørum.
Gunnar Krogh, Aalborg.
Niels Krøyer, Værsløv.
Anette Larsen, Frederikshavn.
Annette Gram Larsen, Hjørring.
Kjeld Larson, Nr. Sundby.
Carsten Mathiasen, Frederikshavn.
Johannes Mathiesen, Grønland.
Holger Nissen, Aalborg.
Lissy T. Nørhave, Skagen.

Gert Ovesen, Langholt.
Sofie Paviassen, Grønland.
Bjarne Pedersen, Aalborg.
Henning L. Pedersen, Skovstrup.
Lillian Pedersen, Kaas.
Otto Petersen, Grønland.
Hans Peter Pinstrup, Skørbæk.
Anna Grethe Poulsen, Koldby.
Martin S. Poulsen, Søborg.
Merete Slundt, Ikast.
Kaj Sørensen, Hallund.
Mona Villadsen, Terndrup.
Grethe Yde, Thisted.
Hans Henrik Ørsnæs, Aalborg.
Solveig Christiansen, Aalborg.
Hans Jørgen Damsgaard, Klæstrup.
Dorthe Hansen, København.
Kirsten Jacobsen, Aalborg.
Henrik F. Jensen, Hjørring.
Jens Ejnar Jensen, Asaa.
Laila Jensen, Aalborg.
Claus Mathiasen, Aalborg.
Anne Marie Nielsen, Sindal.
Jonna Nielsen, Aalborg.
Vivian Smærup, Aalborg.
Connie Steffensen, Skagen.
Inge Mette Sørensen, Mou.
Sven Erik Christensen, Asaa.
Jan le Dous, Tolne.
Gert Gustavsen, Aalborg.
Ivar Husth, Bratten.
Carsten Jensen, Virum.
Jens Jakob Jensen, Dronninglund.
Jonna Jensen, Lillevorde.
Lisbeth Jensen, Saltum.
Peter Jensen, Hjørring.
Aase Jensen, Sulsted.
Hanne Lauritzen, Viborg.
Jan Madsen, Frederikshavn.
Erik Matthiassen, Hørby.
Niels K. Nielsen, Tornby.
Hans G. Schou, Frederikshavn.
Margrethe Simonsen, Asaa.
Brian Sørensen, Skagen.

Regnskab

for året 1. maj 1967-30. april 1968.

Indtægt:

Kassebeholdning	2.460,64
Indtægt for årsskrifter pr. giro	4.188,00
Indtægt for årsskrifter kontant	630,00
Renter	146,08
	7.424,72

Udgift:

Gæld udbetalt	199,11
Frimærker	896,00
Kartotekskort	6,00
Ekspres-Trykkeriet	4.420,08
Annoncer	100,50
Indestående: Sparekassen	1.794,95
Indestående: Giro	3,29
Kontant beholdning	4,79
	7.424,72

Stidsholt Ungdomsskole, den 18. maj 1968.

Karen Søndergaard.

Ovenstående regnskab er dags dato revideret og intet fundet at bemærke.

Stidsholt, den 19. maj 1968.

Chr. Dam. Gerda Sørensen.